

Veilig op het werk, veilig thuis!

Signaleren van huiselijk geweld.

Wat jij niet ziet is een samenwerkingsverband tussen bovenstaande partijen met als doel werknemers en werkgevers te helpen om huiselijk geweld te herkennen.

Handboek voor de werkgever

Vermoedt u als werkgever dat een medewerker te maken heeft met huiselijk geweld? Wees dan alert op de signalen. Deze alertheid is ontzettend belangrijk voor de veiligheid van uw werknemer. In dit handboek vindt u een routekaart die u begeleidt naar hulp. De signaleringskaart helpt u om de signalen te herkennen en geeft u tips om het gesprek aan te gaan met uw werknemer.

Veilig Thuis

Huiselijk geweld stopt niet vanzelf, hulp is nodig en vaak van buitenaf. Het onderwerp bespreekbaar maken en een helpende hand bieden naar professionele hulp zijn belangrijke stappen. Als u hulp zoekt voor of zich zorgen maakt over

een medewerker met betrekking tot huiselijk geweld, kunt u advies inwinnen bij Veilig Thuis, het advies- en meldpunt huiselijk geweld. Of u nu vragen en/of vermoedens heeft, of als u het zeker weet. Bel met 0800 - 2000 (gratis 24/7 bereikbaar).

Signaleringskaart huiselijk geweld bij werknemers

Signalen

Mishandeling is moeilijk te zien. Er zijn verschillende signalen die kunnen opvallen. Stil en teruggetrokken, of juist heel druk gedrag. Schrikken van aanrakingen of vaak verwondingen hebben. En daar ongeloofwaardige verklaringen voor geven. Maar ook een onverzorgd uiterlijk, vieze, kapotte kleren en ongewassen haren en lichaam. Ouders die schreeuwen tegen hun kind of vaak negatieve dingen zeggen over hun kind. Een partner die je nooit buiten ziet. Iemand die angstig, schrikachtig of depressief is. Of mishandeling of verwaarlozing van een huisdier: ook dat kan een teken zijn dat het niet goed gaat in het gezin.

Signaleringskaart

De signaleringskaart ondersteunt u bij het herkennen van signalen die kunnen wijzen op huiselijk geweld. Deze kaart bevat specifieke signalenlijsten voor het herkennen van verschillende vormen van huiselijk geweld. Overigens zijn signalen zelden specifiek en nooit eenduidig: een signaal kan erop wijzen dat er sprake is van huiselijk geweld, maar geen enkel bewijs is doorslaggevend: er kan ook iets anders aan de hand zijn.

Advies vragen

Naast het gebruik van deze signaleringskaart zijn observatie en de dialoog tussen werkgever en werknemer nodig om te bepalen wat er speelt en wat er nodig is. Dit vraagt om bepaalde competenties, zoals kunnen observeren, veranderingen in gedrag waarnemen en gespreksvaardigheden. Als het gaat om allochtone werknemers, dan zijn interculturele competenties belangrijk. Daarnaast moet de werkgever collega's consulteren of bij twijfel Veilig Thuis Rotterdam Rijnmond om advies vragen. De signaleringskaart is dus een onderdeel van het totale proces van preventief signaleren.

Het is niet de bedoeling om aan de hand van een signalenlijst het 'bewijs' te leveren van de mishandeling. Het is wel mogelijk om een vermoeden van mishandeling meer te onderbouwen naarmate er meer signalen uit deze lijst geconstateerd worden. Een goed beargumenteerd vermoeden is voldoende om in actie te komen.

Heeft u als professional advies nodig bij een vermoeden van huiselijk geweld of bij twijfel? Of wilt u een melding doen? Neem dan contact op met Veilig Thuis, 0800 - 2000. Bij direct gevaar belt u 112.

Signalen per vorm van huiselijk geweld

Wanneer u één of meerdere van onderstaande signalen opmerkt, bedenk dan dat er sprake zou kunnen zijn van huiselijk geweld.

Signalen van partnergeweld

Lichamelijk letsel

- blauwe plekken
- snij-, brand-, bijt- en hoofdwonden
- kneuzingen
- ontwrichtingen, vaak van kaak en schouder
- breuken van ribben, neus, kaak en andere botten
- schedelletsel
- verlies van tanden
- verlies van gehoor

Sociaal gedrag:

- moeite met oogcontact
- afspraken steeds uitstellen of afzeggen
- dubieuze verklaringen voor verwondingen
- tegenstrijdige boodschappen uitzenden
- slaafse houding tegenover de partner
- in bescherming nemen van partner of derden
- altijd vergezeld door partner of derden
- een partner die opvallend attent of agressief is
- niet over (eigen) geld mogen beschikken
- middelengebruik en verslaving (alcohol, drugs en medicijnen)
- ingehouden woede

Psychosomatische klachten

- symptomen van angst, zoals trillen
- zweten, hartkloppingen, hyperventilatie
- duizeligheid en slapeloosheid
- symptomen van machteloosheid, zoals slapte, neerslachtigheid, vermoeidheid
- symptomen van spanning, zoals hoofdpijn, buikpijn, maagpijn, nachtmerries en slaapproblemen
- menstruatiestoornissen

Psychische problemen/ psychiatrische stoornissen

- posttraumatische stressstoornis
- dissociatieve identiteitsstoornis
- dissociatieve verschijnselen
- zelfbeschadigend gedrag (automutilatie)
- psychoses
- depressie en suïcidepogingen
- schrikachtigheid
- een onderdanige houding
- moeite met huilen
- weinig contacten buitenshuis
- dwangmatig schoonmaken
- opvoedingsproblemen
- verwaarlozing/mishandeling van kinderen
- overbezorgd of opvallend onverschillig
- grenzeloosheid
- onduidelijke hulpvragen

Signalen gerelateerd aan het werk

- toename van verzuim
- te laat komen
- minder contact met collega's hebben
- minder productief zijn
- moeilijker kunnen concentreren
- emotioneler reageren

Signalen van seksueel geweld

Seksueel geweld omvat alle vormen van seksueel getinte, ongewenste handelingen, zoals aanranding, verkrachting, incest, seksueel misbruik, seksuele intimidatie, gedwongen prostitutie en loverboyproblematiek. Seksueel geweld gaat vaak gepaard met geestelijke mishandeling. Seksueel geweld kan binnen en buiten de familiekring of afhankelijkheidsrelaties worden gepleegd.

Op www.centrumseksueelgeweld.nl vindt u meer informatie over seksueel geweld.

Psychische of psychosociale signalen

Posttraumatische stressstoornis: herbelevingen

- het gevoel dat de gebeurtenis soms opnieuw plaatsvindt, het opnieuw beleven
- terugkerende herinneringen of beelden
- nachtmerries
- van streek raken bij alles wat aan de gebeurtenis herinnert
- situaties, plaatsen en mensen vermijden die aan de gebeurtenis doen herinneren
- niet willen praten over de gebeurtenis en er niet aan willen denken
- gevoel afsluiten
- minder interesse voor mensen en activiteiten, waar men vroeger wel plezier in had

Verhoogde alertheid

- waakzaam, overal op letten
- snel schrikken
- prikkelbaar, mensen en dingen irriteren veel sneller dan voorheen
- snel boos worden
- steeds huilen om dingen waar men voorheen niet van zou gaan huilen
- slecht slapen
- concentratiestoornissen
- angst voor aanraken
- angst voor mannen
- negatief lichaamsbeeld
- niet durven genieten van dingen
- niet deelnemen aan sociale activiteiten
- zeer meegaand gedrag
- agressief gedrag
- gebrek aan vertrouwen
- depressieve gevoelens
- zelfverwonding

Signalen van seksueel misbruik door collega

- exclusieve relaties aangaan met de cliënten
- het verwarren van professionele relatie met vriendschap
- veelvuldig grappen maken over seksualiteit tijdens het werk
- seksistische opmerkingen
- zich bij iedereen geliefd weten te maken, ook bij de collega's
- regelmatig buiten bevoegdheden treden zonder overleg
- te lang met cliënten weg zonder verklaring
- graag alleen werken met cliënten
- weinig transparant over eigen handelen

Gesprekstips

Naast het gebruik van de signaleringskaart is een gesprek nodig tussen werkgever en werknemer om te bepalen wat er speelt en wat er nodig is. Dit vraagt om bepaalde gespreksvaardigheden. Als het gaat om allochtone werknemers, dan zijn interculturele competenties belangrijk. Hieronder volgen een aantal gesprekstips die u kunnen ondersteunen bij de voorbereiding op een lastig gesprek.

Voorafgaand aan een gesprek

Besteed, voordat u in gesprek gaat met uw werknemer, aandacht aan de volgende punten:

- Geef helder aan wat het doel is van het gesprek.
- Luister actief en besteed in het bijzondere aandacht aan non-verbale signalen (datgene wat men niet zegt).
- Stel open vragen, vraag door en vraag om verduidelijking.
- Spreek vanuit de ik-vorm.
- Geef feedback. Vermijd gesloten vragen en en/of vragen.
- Vat samen in uw eigen woorden. Hiermee controleert u of u het goed begrepen hebt.
- Help uw gesprekspartner om zoveel mogelijk met eigen oplossingen te komen.

Emoties

Huiselijk geweld is een emotioneel beladen onderwerp. Door het gesprek hierover aan te gaan, kunnen er verschillende reacties ontstaan: fright, fight of flight.

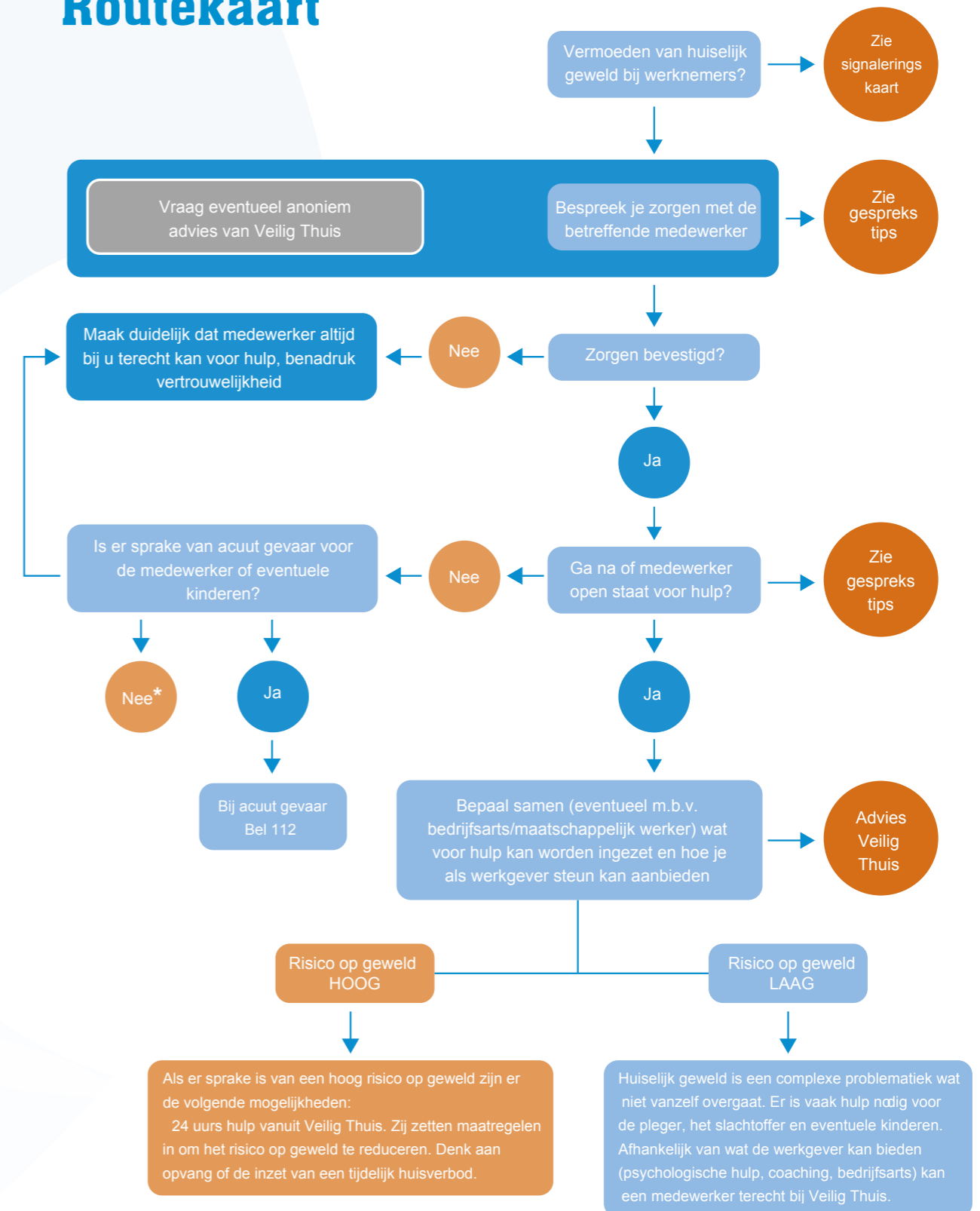
- Fright: angst/bevriezen/dichtslaan (niet meer weten wat je moet doen);
- Fight: vechten (ik ga hier tegenin, "ik ga dit varkentje wassen");
- Flight: vluchten (ik heb het niet gezien, keer me ervan af).

Relatie

De relatie die u heeft met de werknemer speelt een belangrijke rol. In die relatie gaat het om veiligheid en vertrouwen. Denk hierbij ook aan uw eigen fysieke veiligheid op de plek waar u bent. Vraag uzelf ook af hoe het gesteld is met uw zelfvertrouwen en hoeveel vertrouwen u hebt in uw gesprekspartner. Kortom, is er genoeg vertrouwen om een lastig onderwerp te bespreken? Bedenk hoe u het onderwerp ter sprake brengt en hoe de ander misschien zal reageren op uw boodschap.

Bovenstaande vormt de grondhouding van waaruit u reageert. Het bepaalt (voor een deel) wat u misschien kunt gaan zeggen. Het is belangrijk om u hiervan bewust te zijn. Als u zich bewust bent van wat er bij u gebeurt, kunt u gericht gaan zoeken naar mogelijkheden om eventuele blokkades weg te nemen.

Routekaart

Belangrijke aandachtspunten

- Neem uw gevoel serieus.
- Schakel iemand in om u te helpen als u er zelf niet uitkomt.
- Ga zorgvuldig om met privacy.
- Onderneem actie, indien mogelijk en zo snel als mogelijk (eventueel samen met iemand anders), en help hierdoor een mogelijk ernstige situatie te stoppen of te voorkomen.

Mogelijke openingsvragen

- Ik wil het ergens met je over hebben. Heb je even tijd voor me / kunnen we een afspraak maken?
- Hoe gaat het thuis?
- Ik zie dat je verdrietig bent, kun je daar iets over vertellen?
- Hoe is het afgelopen week met je gegaan, met je kind, met je man?
- Mij is opgevallen dat... (concrete waarnemingen benoemen), herken je dat?
- Ik maak mij zorgen om jou, omdat..., deel je deze zorgen met mij?
- Ik vind het fijn dat we een afspraak konden maken om... te bespreken.
- Als je het prettig vindt, wil ik graag naar je luisteren. Misschien kan ik iets voor je doen?
- Ik vind het best moeilijk om dit te zeggen, maar...

Vervolg vragen

- Wie vraag je om hulp, bij wie kun je terecht?
- Hoe hou je het vol? Is er iemand die je hierbij helpt?
- Is dit jou ook wel eens opgevallen?
- Heb je enig idee waar dit vandaan komt?
- Wat kun je/wat wil je daarover vertellen?
- Hoe voel je je daarbij?
- Hoe is dat voor je?
- Kun je het voor me uitleggen? Misschien kan ik helpen?
- Ik hoor je... zeggen. Misschien vergis ik me, maar ik heb het idee dat...

Afsluitende vragen

- Wat kan ik hierin voor je betekenen?
- Bedankt dat we zo open konden praten. Ik kan je misschien niet helemaal helpen. Vind je het goed als ik met... ga praten? Hij/zij weet misschien beter wat we kunnen doen.
- Van mij kun je verwachten dat...

*Indien u zich toch zorgen maakt om de veiligheid van betrokkenen kinderen, neem dan contact op het Veilig Thuis.

Veilig Thuis: 0800-2000